

I

(Lagstiftningsakter)

DIREKTIV

RÅDETS DIREKTIV (EU) 2015/637

av den 20 april 2015

om samordnings- och samarbetsåtgärder för underlättande av konsulärt skydd till icke-företrädna unionsmedborgare i tredjeländer och om upphävande av beslut 95/553/EG

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 23,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande ⁽¹⁾,

i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, och

av följande skäl:

- (1) Unionsmedborgarskapet är den grundläggande ställningen för medlemsstaternas medborgare. Rätten till skydd inom ett tredjelands territorium, där den medlemsstat i vilken de är medborgare inte är representerad, av en annan medlemsstats diplomatiska och konsulära myndigheter, på samma villkor som medborgarna i den staten är en av de specifika rättigheter som artikel 20.2 c i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) tillerkänner unionsmedborgare.
- (2) Lissabonfördraget innebar en förbättring av ställningen som unionsmedborgare och stärkte de rättigheter som är knutna till unionsmedborgarskapet. Genom artikel 23 i EUF-fördraget införs således bestämmelser om antagande av direktiv som föreskriver de samarbets- och samordningsåtgärder som behövs för att främja det konsulära skyddet för icke-företrädna unionsmedborgare.
- (3) Till de värden som unionen bygger på hör solidaritet, icke-diskriminering och respekt för de mänskliga rättigheterna. Det är viktigt att unionen i sina förbindelser med omvärlden upprätthåller dessa värden och bidrar till att skydda sina medborgare. Den grundläggande principen att icke-företrädna unionsmedborgare ska ha rätt till konsulärt skydd på samma villkor som medborgarna i de enskilda medlemsstaterna, som följer av artikel 46 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad *stadgan*), är ett uttryck för europeisk solidaritet. Den tillför en yttre dimension till begreppet unionsmedborgarskap och stärker unionens identitet i tredjeländer.
- (4) Syftet med detta direktiv är att införa bestämmelser om de samarbets- och samordningsåtgärder som behövs för att främja det konsulära skyddet för icke-företrädna unionsmedborgare. Dessa åtgärder bör bidra såväl till att stärka rättssäkerheten som till att främja ett väl fungerande samarbete och solidaritet mellan de konsulära myndigheterna.
- (5) I enlighet med artiklarna 20.2 c och 23 i EUF-fördraget bör medlemsstaterna ge konsulärt skydd till icke-företrädna medborgare på samma villkor som gäller för egna medborgare. Detta direktiv påverkar inte medlemsstaternas befogenhet att fastställa omfattningen av det skydd som ska tillhandahållas de egna medborgarna.
- (6) Detta direktiv bör inte påverka de konsulära förbindelserna mellan medlemsstater och tredjeländer, i synnerhet deras rättigheter och förpliktelser som följer av internationella sedvänjor och avtal, särskilt konventionen av

⁽¹⁾ Yttrande av den 25 oktober 2012 (ännu ej offentliggjort i EUT).

den 24 april 1963 om konsulära förbindelser (nedan kallad *Wienkonventionen*), som medlemsstaterna tillämpar i enlighet med unionslagstiftningen. Enligt artikel 8 i *Wienkonventionen* får medlemsstaterna efter vederbörlig anmälan ge konsulärt skydd på andra medlemsstaters vägnar, såvida inte det berörda tredjelandet invänder mot detta. Svårigheter kan uppstå, särskilt i situationer som inbegriper medborgare som även är medborgare i värdlandet. Medlemsstaterna bör med stöd av det lokala konsulära samarbetet vidta de åtgärder som krävs i förbindelserna med tredjeländer för att se till att konsulärt skydd kan tillhandahållas på andra medlemsstaters vägnar i varje enskilt fall.

- (7) När icke-företrädna medborgare behöver skydd i tredjeländer krävs ett väl fungerande samarbete och en effektiv samordning. Den bistående medlemsstaten med representation i ett tredjeland och den berörda medborgarens hemmedlemsstat bör bedriva ett nära samarbete. Konsulärt samarbete på lokal nivå som rör icke-företrädna medborgare kan vara särskilt komplicerat, eftersom det kräver samordning med myndigheter som saknar representation lokalt, inbegripet i förekommande fall med de behöriga ambassaderna eller konsulatet. För att fylla luckan som orsakas av avsaknaden av en ambassad eller ett konsulat som representerar medborgarens egna medlemsstat bör en uppsättning tydliga och stabila regler fastställas. De befintliga åtgärderna bör även förtydligas i syfte att säkerställa ett väl fungerande skydd.
- (8) Unionsmedborgare bör anses vara icke-företrädna i ett tredjeland om den medlemsstat där de är medborgare inte har etablerat en ambassad, ett konsulat eller en honorärkonsul i det landet. Medborgare bör också anses vara icke-företrädna om den lokala ambassaden, det lokala konsulatet eller den lokala honorärkonsulen i ett visst fall av någon orsak inte kan tillhandahålla det skydd som den berörda personen enligt nationell lagstiftning eller praxis annars skulle vara berättigad till. Ambassader och konsulat bör informera varandra om eventuella exceptionella omständigheter som tillfälligt kan påverka deras kapacitet att tillhandahålla konsulärt skydd. Tillgänglighet och närhet bör också tas i beaktande. Till exempel bör en medborgare som söker konsulärt skydd eller bistånd från en annan medlemsstats ambassad eller konsulat inte hänvisas till ambassaden, konsulatet eller honorärkonsuln för den medlemsstat där de är medborgare när det inte är möjligt, på grund av lokala omständigheter eller brist på resurser, för medborgaren att på ett säkert sätt nå, eller nås av dessa senare instanser på ett sådant sätt att denna kan få konsulärt skydd. Begreppet *avsaknad av beskickning* bör tolkas så att de icke-företrädna medborgarnas faktiska rätt att på ett icke-diskriminerande sätt få skydd av en annan medlemsstats ambassad eller konsulat säkerställs, med hänsyn tagen till omständigheterna i varje enskilt fall. Medborgare som är medborgare i fler än en medlemsstat bör anses vara icke-företrädna om ingen av de medlemsstater i vilka de är medborgare är representerade i det berörda tredjelandet.
- (9) I syfte att säkerställa att den rättighet som avses i artikel 20.2 c i EUF-fördraget och rätten till respekt för privat- och familjelivet i enlighet med artikel 7 i stadgan ges en ändamålsenlig verkan, och med beaktande av nationell lagstiftning och praxis, kan en bistående medlemsstat eventuellt tillhandahålla skydd för unionsmedborgares familjemedlemmar från tredjeland, beroende på de särskilda omständigheterna i det enskilda fallet. Detta direktiv utesluter inte att den bistående medlemstaten och den medlemsstat där den icke-företrädna medborgaren är medborgare, när så är lämpligt, under de samråd som bör äga rum innan bistånd tillhandahålls kommer överens om möjligheten att utvidga biståndet till att omfatta den icke-företrädna unionsmedborgarens familjemedlemmar från tredjeland, utöver vad som krävs enligt den bistående medlemsstatens lagstiftning eller vad som föreskrivs enligt landets praxis, i möjligaste mån med beaktande av begäranden från den medlemsstat där den icke-företrädna medborgaren är medborgare och förutsatt att vad som överenskommit inte underskrider vad som krävs enligt unionslagstiftningen. Medlemsstaterna kan dock vara i en sådan situation att de inte kan tillhandahålla vissa typer av konsulärt skydd, såsom provisoriska resehandlingar, till familjemedlemmar från tredjeland. När det rör bistånd till minderåriga, bör barnets bästa komma i främsta rummet i enlighet med artikel 24 i stadgan, samt i enlighet med Förenta nationernas konvention av den 20 november 1989 om barnets rättigheter.
- (10) Icke-företrädna medborgare bör ha möjlighet att söka konsulärt skydd vid varje medlemsstats ambassad eller konsulat. Det bör dock inte hindra medlemsstaterna från att ingå praktiska arrangemang om fördelning av ansvaret för att tillhandahålla konsulärt skydd för icke-företrädna medborgare i enlighet med detta direktiv. Sådana arrangemang gynnar medborgarna, eftersom de möjliggör en bättre beredskap att säkerställa ett väl fungerande skydd. Medlemsstater som mottar en ansökan om skydd bör bedöma huruvida det i ett specifikt fall är nödvändigt att tillhandahålla konsulärt skydd eller huruvida fallet kan överföras till den ambassad eller det konsulat som enligt ett befintligt arrangemang har utsetts som behörig(t). Medlemsstaterna bör underrätta kommissionen och utrikestjänsten om varje sådant arrangemang, som bör offentliggöras av unionen och medlemsstaterna för att säkerställa öppenhet för icke-företrädna medborgare.
- (11) Detta direktiv bör inte hindra den medlemsstat som saknar representation i ett tredjeland från att ge sina medborgare konsulärt skydd, till exempel genom att i förekommande fall tillhandahålla konsulära tjänster online. Den medlemsstat där den icke-företrädna medborgaren är medborgare bör få begära att medlemsstaten från vilken den medborgaren söker eller mottar konsulärt skydd överför ansökan eller fallet, så att den själv kan ge konsulärt skydd. En sådan överföring bör inte leda till att den icke-företrädna medborgaren berövas konsulärt skydd.

- (12) Trots medlemsstaternas olika traditioner när det gäller honorärkonsulers befogenheter erbjuder honorärkonsuler vanligtvis inte samma utbud av tjänster som ambassader eller konsulat. Med beaktande av att honorärkonsuler ofta utför sina uppgifter på frivillig basis bör det överlåtas åt varje medlemsstat att besluta huruvida detta direktiv bör tillämpas på dess honorärkonsuler. Honorärkonsuler kan åläggas att tillhandahålla konsulärt skydd för icke-företrädde medborgare, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet.
- (13) Ansökningar om skydd bör handläggas om sökande visar upp ett giltigt unionsmedborgarpass eller identitetskort. Icke-företrädde medborgare som behöver konsulärt skydd är dock kanske inte längre i besittning av sina id-handlingar. Den grundläggande ställning som vilar på unionsmedborgarskapet följer direkt av unionslagstiftningen och id-handlingar syftar endast till att styrka denna ställning. Om sökande inte kan uppvisa några giltiga id-handlingar bör de därför ha rätt att styrka sin identitet på annat sätt. Om nödvändigt kan den berörda personens identitet kontrolleras vid samråd med myndigheterna i den medlemsstat i vilken sökanden säger sig vara medborgare. Vad gäller familjemedlemmar från tredjeländ som medföljer sökanden bör myndigheterna i den medlemsstat där sökanden är medborgare även kunna hjälpa den bistående medlemsstaten med att kontrollera identiteten och förekomsten av en familjerelation med sökanden.
- (14) För att fastslå vilka samordnings- och samarbetsåtgärder som krävs bör omfattningen av konsulärt skydd enligt detta direktiv fastställas. Konsulärt skydd för icke-företrädde medborgare bör inbegripa att lämna bistånd i ett antal typiska situationer där medlemsstaterna ger konsulärt skydd åt sina egna medborgare beroende på de särskilda omständigheterna i det enskilda fallet, såsom vid frihetsberövande, allvarliga olyckor eller allvarlig sjukdom och dödsfall, men även insatser för att tillhandahålla praktiskt stöd och hjälp med hemresa i nödsituationer eller utfärdande av provisoriska handlingar. Eftersom skyddsbehovet alltid är beroende av den faktiska situationen bör det konsulära skyddet inte vara begränsat till de situationer som anges i detta direktiv.
- (15) I förekommande fall bör man på vederbörligt sätt ta fasta på medborgarens önskemål, bland annat beträffande huruvida familjemedlemmar eller andra närstående bör underrättas och i så fall vem. På samma sätt bör vid dödsfall hänsyn tas till de efterlevandes önskemål vad gäller de åtgärder som ska vidtas med avseende på stoftet av den avlidna medborgaren. Den medlemsstat där den icke-företrädde medborgaren är medborgare bör vara ansvarig för dessa kontakter.
- (16) Medlemsstaternas myndigheter bör ha ett nära samarbete och samordna sina insatser sinsemellan och med unionen, i synnerhet kommissionen och utrikestjänsten, i en anda av ömsesidig respekt och solidaritet. För att garantera ett snabbt och effektivt samarbete bör medlemsstaterna tillhandahålla information om berörda kontaktpunkter i medlemsstaterna och fortlöpande uppdatera denna information genom utrikestjänstens säkra webbplats (Consular OnLine).
- (17) I tredjeländer representeras unionen av unionens delegationer, som i nära samarbete med medlemsstaternas diplomatiska och konsulära beskickningar bidrar till att genomföra unionsmedborgarnas rätt till konsulärt skydd, i enlighet med vad som specificeras ytterligare i artikel 35 i fördraget om Europeiska unionen. Detta direktiv erkänner och ökar ytterligare det bidrag som utrikestjänsten och unionens delegationer redan tillhandahåller, särskilt i krisituationer, i enlighet med rådets beslut 2010/427/EU ⁽¹⁾, särskilt artikel 5.10.
- (18) När det gäller lokalt samarbete bör alla relevanta aktörers behörighet och respektive roller klargöras för att säkerställa att icke-företrädde medborgare får det bistånd som de är berättigade till i enlighet med principen om icke-diskriminering. Det konsulära samarbetet på lokal nivå bör utformas på ett sätt som tar vederbörlig hänsyn till icke-företrädde medborgare, till exempel genom att man samlar in och regelbundet uppdaterar information om berörda kontaktpunkter och förmedlar denna information till medlemsstaternas lokala ambassader och konsulat och till unionens delegation.
- (19) Lokala konsulära samarbetsmöten, anordnade i nära samarbete med unionens delegation, bör inbegripa ett regelbundet utbyte av information om frågor som rör icke-företrädde medborgare, såsom medborgares säkerhet, förhållandena under frihetsberövande, konsulär underrättelse och konsulärt tillträde samt samarbete i krisituationer. Vid dessa möten bör medlemsstater med representation vid behov komma överens om de praktiska arrangemangen för att säkerställa att icke-företrädde medborgare faktiskt får skydd. En sådan överenskommelse kan eventuellt inte vara nödvändig, till exempel om antalet icke-företrädde medborgare är litet.

⁽¹⁾ Rådets beslut 2010/427/EU av den 26 juli 2010 om hur den europeiska avdelningen för yttre åtgärder ska organiseras och arbeta (EUTL 201, 3.8.2010, s. 30).

- (20) En tydlig ansvarsfördelning mellan medlemsstater med och utan representation och unionens delegation är nödvändig för att säkerställa adekvat krisberedskap och krishantering. Krisberedskapsplaneringen bör därför samordnas och till fullo ta icke-företrädde medborgare i beaktande. Inom ramen för lokal krishanteringsberedskap bör därför medlemsstater som inte har en lokal ambassad eller ett lokalt konsulat tillhandahålla all tillgänglig och relevant information om sina medborgare på territoriet. I en krissituation bör denna information uppdateras vid behov. Behöriga ambassader och konsulat samt unionens delegationer bör informeras och, om så är lämpligt, involveras i arrangemang för krisberedskap. Information om dessa arrangemang bör göras tillgänglig för icke-företrädde medborgare. Vid en eventuell kris bör den ledande staten eller den eller de medlemsstater som samordnar biståndet samordna det stöd som lämnas till icke-företrädde medborgare samt användningen av tillgänglig evakueringskapacitet, på grundval av den överenskomna planeringen och den lokala utvecklingen på ett icke-diskriminerande sätt.
- (21) Förutsättningarna för samverkan mellan konsulär personal och andra krishanteringsexperter bör förbättras, särskilt genom att låta dem delta i sektorsövergripande krisinsatsgrupper, till exempel inom ramen för utrikestjänstens strukturer för krisinsatser, operativ samordning och krishantering samt enligt unionens civilskyddsmekanism ⁽¹⁾.
- (22) Det bör vara möjligt att begära stöd från unionens civilskyddsmekanism om det behövs för det konsulära skyddet av icke-företrädde medborgare. Det stödet kan till exempel begäras av den ledande staten eller den eller de medlemsstater som samordnar biståndet.
- (23) Med begreppet *ledande stat* som används i detta direktiv avses en eller flera medlemsstater företrädde i ett visst tredjeländ och med ansvar för att samordna och leda biståndet för icke-företrädde medborgare vid en kris. Konceptet ledande stat, som det har fastställts i de relevanta unionsriktlinjerna ⁽²⁾, kan utvecklas vidare i överensstämmelse med unionslagstiftningen och i synnerhet med detta direktiv.
- (24) När en medlemsstat får uppgift om eller mottar en ansökan om konsulärt skydd från en person som påstår sig vara en icke-företrädde medborgare, bör den, utom i extremt brådskande fall, alltid utan dröjsmål kontakta den medlemsstat där personen är medborgare och tillhandahålla den all relevant information innan bistånd ges. Medlemsstaten där personen är medborgare bör i sin tur utan dröjsmål tillhandahålla all information som är relevant för fallet. Detta samråd bör göra det möjligt för den medlemsstat där personen är medborgare att begära en överföring av ansökan eller fallet så att den själv kan ge konsulärt skydd. Samrådet bör också göra det möjligt för de berörda medlemsstaterna att utbyta relevant information för att till exempel säkerställa att en icke-företrädde medborgare inte otillbörligt utnyttjar sin rätt till konsulärt skydd enligt artikel 20.2 c i EUF-fördraget. Detta direktiv kan inte åberopas av unionsmedborgare i händelse av missbruk.
- (25) Ömsesidig solidaritet och samarbete gäller även ekonomiska frågor. De medlemsstater som tillhandahåller konsulärt skydd i form av ekonomiskt bistånd till sina egna medborgare gör detta som en sista utväg och endast i undantagsfall där den berörda medborgaren inte kan få tag i pengar på annat sätt, exempelvis genom överföringar från familj, vänner eller arbetsgivare. Icke-företrädde medborgare bör beviljas ekonomiskt bistånd på samma villkor som gäller för medborgarna i den bistående medlemsstaten. Den medborgare som fått bistånd bör åläggas att underteckna ett åtagande om återbetalning till den medlemsstat där denna är medborgare av de kostnader som uppkommit, förutsatt att medborgare i den bistående medlemsstaten i samma situation skulle ha ålagts att återbetala dessa kostnader till sin egen medlemsstat. Den icke-företrädde medborgaren kan sedan av den medlemsstat där denna är medborgare åläggas att återbetala dessa kostnader, inklusive en eventuell tillämplig konsulär avgift.
- (26) Detta direktiv bör säkerställa system för fördelning av den ekonomiska bördan och ersättning. Om det konsulära skydd som beviljas en icke-företrädde medborgare inbegriper undertecknandet av ett åtagande om återbetalning, bör den medlemsstat där den icke-företrädde medborgaren är medborgare ersätta den bistående medlemsstaten för de kostnader som uppkommit. Det bör överlåtas åt den bistående medlemsstaten att besluta huruvida den ska söka ersättning för de kostnader som uppkommit. Den bistående medlemsstaten och den icke-företrädde medlemsstaten bör kunna komma överens om detaljerade arrangemang om ersättning inom vissa tidsfrister.
- (27) Det konsulära skydd som beviljas en icke-företrädde medborgare vid frihetsberövande kan medföra ovanligt höga resekostnader, inkvarteringskostnader eller översättningskostnader för den bistående medlemsstatens diplomatiska eller konsulära myndigheter, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet. Den medlemsstat där den icke-företrädde medborgaren är medborgare bör informeras om sådana eventuella kostnader under de samråd som

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets beslut nr 1313/2013/EU av den 17 december 2013 om en civilskyddsmekanism för unionen (EUT L 347, 20.12.2013, s. 924).

⁽²⁾ Europeiska unionens riktlinjer för genomförande av konceptet ledande stat på det konsulära området (EUT C 317, 12.12.2008, s. 6).

äger rum innan bistånd ges. Den bistående medlemsstaten bör kunna begära ersättning för sådana ovanligt höga kostnader från den medlemsstat där den icke-företrädde medborgaren är medborgare. Den medlemsstat där medborgaren är medborgare bör ersätta den bistående medlemsstaten för de kostnader som uppkommit. Den bistående medlemsstaten och medlemsstat där den icke-företrädde medborgaren är medborgare bör kunna komma överens om detaljerade arrangemang om ersättning inom vissa tidsfrister. De medlemsstater där icke-företrädde medborgare är medborgare kan inte, enligt principen om icke-diskriminering, be sina medborgare att ersätta sådana kostnader som den bistående medlemsstatens medborgare inte skulle åläggas att återbetala.

- (28) De ekonomiska förfarandena bör förenklas med avseende på krissituationer. Med hänsyn till de särskilda förhållandena vid sådana situationer, till exempel behovet av snabba insatser för ett stort antal medborgare, bör det inte krävas något åtagande om återbetalning för att den bistående medlemsstaten ska kunna begära och få ersättning från den eller de medlemsstater där den icke-företrädde medborgaren är medborgare. De medlemsstater där de icke-företrädde medborgarna är medborgare bör ersätta den eller de bistående medlemsstaterna för de kostnader som uppkommit. Det bör överlåtas åt den eller de bistående medlemsstaterna att besluta huruvida de ska söka ersättning för de kostnader som uppkommit och i vilken form. Den bistående medlemsstaten och den medlemsstat där den icke-företrädde medborgaren är medborgare bör kunna komma överens om detaljerade arrangemang om ersättning inom vissa tidsfrister. I en krissituation som har eller kan ha haft negativa konsekvenser för ett betydande antal unionsmedborgare, och om den bistående medlemsstaten så begär, bör de medlemsstater där de icke-företrädde medborgarna är medborgare ersätta kostnaderna proportionellt, vilket innebär att de kostnader som uppkommit delas med antalet medborgare som fått bistånd.
- (29) Detta direktiv bör ses över tre år efter dess tidsfrist för införlivande. Särskilt bör det eventuella behovet av att se över de ekonomiska förfarandena för att säkerställa adekvat bördefördelning bedömas mot bakgrund av den information som medlemsstaterna ska tillhandahålla om genomförandet och den praktiska tillämpningen av direktivet, inklusive all relevant statistik och alla relevanta fall. Kommissionen bör förbereda en rapport och överväga huruvida det finns ett behov av ytterligare åtgärder, bland annat genom att vid behov föreslå en ändring av detta direktiv i syfte att underlätta utövandet av unionsmedborgarnas rättigheter till konsulärt skydd.
- (30) Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG⁽¹⁾ reglerar behandling av personuppgifter som medlemsstaterna utför i samband med det här direktivet.
- (31) Detta direktiv bör inte påverka mer förmånliga nationella bestämmelser, förutsatt att de är förenliga härmed.
- (32) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument av den 28 september 2011⁽²⁾ har medlemsstaterna åtagit sig att i motiverade fall låta anmälan om införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan delarna av ett direktiv och motsvarande delar av nationella införlivandeinstrument. I fråga om detta direktiv anser lagstiftaren att det är motiverat att översända sådana dokument.
- (33) Detta direktiv syftar till att främja rätten till konsulärt skydd som erkänns i stadgan. Det är förenligt med de grundläggande rättigheter och principer som särskilt erkänns i stadgan, särskilt principen om icke-diskriminering, rätten till liv och personlig integritet, rätten till respekt för privatlivet och familjelivet, barnets rättigheter samt rätten till försvar och en rättvis rättegång. Detta direktiv bör genomföras i enlighet med dessa principer och rättigheter.
- (34) I enlighet med det diskrimineringsförbud som föreskrivs i stadgan bör medlemsstaterna genomföra detta direktiv utan diskriminering mellan dem som omfattas av detta direktiv på grund av kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning.
- (35) Beslut 95/553/EG av företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet⁽³⁾ bör upphävas.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 23.11.1995, s. 31).

⁽²⁾ EUT C 369, 17.12.2011, s. 14.

⁽³⁾ Beslut 95/553/EG fattat av företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet av den 19 december 1995 om de diplomatiska och konsulära representationernas bistånd till Europeiska unionens medborgare (EGT L 314, 28.12.1995, s. 73).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL 1

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH RÄCKVIDD

Artikel 1

Syfte

1. I detta direktiv fastställs de samordnings- och samarbetsåtgärder som behövs för att främja unionsmedborgarnas möjligheter att utöva sin rätt enligt artikel 20.2 c i EUF-fördraget till skydd inom ett tredjelands territorium där den medlemsstat i vilken de är medborgare inte är representerad, av varje medlemsstats diplomatiska och konsulära myndigheter, på samma villkor som medborgarna i den medlemsstaten, även med beaktande av rollen hos unionens delegationer när det gäller att bidra till genomförandet av den rättigheten.
2. Detta direktiv avser inte konsulära förbindelser mellan medlemsstater och tredjeländer.

Artikel 2

Allmän princip

1. Medlemsstaternas ambassader eller konsulat ska ge konsulärt skydd till icke-företrädde medborgare på samma villkor som till sina egna medborgare.
2. Medlemsstaterna får besluta att detta direktiv ska tillämpas på det konsulära skydd som tillhandahålls av honorärkonsuler i överensstämmelse med artikel 23 i EUF-fördraget. Medlemsstaterna ska säkerställa att icke-företrädde medborgare vederbörligen informeras om sådana beslut och om i vilken mån honorärkonsuler är behöriga att tillhandahålla skydd i det enskilda fallet.

Artikel 3

Konsulärt skydd av den medlemsstat där den icke-företrädde medborgaren är medborgare

Den medlemsstat där en icke-företrädde medborgare är medborgare får begära att den medlemsstat från vilken den icke-företrädde medborgaren söker eller mottar konsulärt skydd hänvisar den icke-företrädde medborgarens ansökan eller fall till den medlemsstat där denna är medborgare så att den medlemsstaten där denna är medborgare kan ge konsulärt skydd i enlighet med sin nationella lagstiftning eller praxis. Den anmodade medlemsstaten ska överlämna fallet så snart den medlemsstat där den icke-företrädde medborgaren är medborgare bekräftar att den ger konsulärt skydd till den icke-företrädde medborgaren.

Artikel 4

Icke-företrädde medborgare i tredjeländer

I detta direktiv avses med *icke-företrädde medborgare* varje medborgare som innehar medborgarskap i en medlemsstat som inte är representerad i ett tredjeland enligt definitionen i artikel 6.

Artikel 5

Icke-företrädde medborgares familjemedlemmar i tredjeländer

Familjemedlemmar som själva inte är unionsmedborgare och som medföljer icke-företrädde medborgare i ett tredjeland ska, i enlighet med den bistående medlemsstatens nationella lagstiftning eller praxis, få konsulärt skydd i samma utsträckning och på samma villkor som familjemedlemmar till den bistående medlemsstatens medborgare som själva inte är unionsmedborgare.

Artikel 6

Avsaknad av beskickning

Enligt detta direktiv är en medlemsstat inte representerad i ett tredjeland om den inte permanent har en ambassad eller ett konsulat i det landet eller om den inte har en ambassad, ett konsulat eller en honorärkonsul där som faktiskt är i stånd att tillhandahålla konsulärt skydd i det enskilda fallet.

*Artikel 7***Tillgång till konsulärt skydd och andra arrangemang**

1. Icke-företrädde medborgare ska ha rätt att söka skydd vid varje medlemsstats ambassad eller konsulat.
2. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 2 får en medlemsstat fungera som ständig representant för en annan medlemsstat och medlemsstaternas ambassader eller konsulat får, när det bedöms vara nödvändigt, ingå praktiska arrangemang om fördelning av ansvaret för att tillhandahålla konsulärt skydd för icke-företrädde medborgare. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen och utrikestjänsten om sådana arrangemang, som ska offentliggöras av unionen och medlemsstaterna för att säkerställa insyn för icke-företrädde medborgare.
3. I fall där ett praktiskt arrangemang har ingåtts enligt punkt 2, ska en ambassad eller ett konsulat där den icke-företrädde medborgaren söker konsulärt skydd och som inte har utsetts som behörig(t) enligt det särskilda arrangemanget på plats säkerställa att medborgarens ansökan hänvisas till den berörda ambassaden eller det berörda konsulatet, såvida detta inte skulle äventyra det konsulära skyddet, särskilt om ärendet är så brådskande att det krävs omedelbara åtgärder från den anmodade ambassaden eller det anmodade konsulatet.

*Artikel 8***Identifiering**

1. Sökanden av konsulärt skydd ska styrka att de är unionsmedborgare genom att visa upp sina pass eller identitetskort.
2. Om unionsmedborgaren inte kan visa upp ett giltigt pass eller identitetskort, finns det möjlighet att styrka personens medborgarskap på andra sätt, om nödvändigt även genom kontroll med de diplomatiska eller konsulära myndigheterna i den medlemsstat i vilken sökanden påstår sig vara medborgare.
3. När det gäller de familjemedlemmar som avses i artikel 5 kan identiteten och det faktum att det finns en familjrelation styrkas på olika sätt, inbegripet genom att den bistående medlemsstaten kontrollerar detta med de diplomatiska eller konsulära myndigheterna i den medlemsstat i vilken den unionsmedborgare som avses i punkt 1 är medborgare.

*Artikel 9***Typer av bistånd**

Det konsulära skydd som avses i artikel 2 kan inbegripa bistånd bland annat i följande situationer:

- a) Frihetsberövande.
- b) När en person har fallit offer för brott.
- c) En allvarlig olycka eller sjukdom.
- d) Dödsfall.
- e) Nödsituationer som kräver praktiskt stöd och hjälp med hemresa.
- f) Ett behov av provisoriska resehandlingar enligt beslut 96/409/Gusp ⁽¹⁾.

KAPITEL 2

SAMORDNINGS- OCH SAMARBETSÅTGÄRDER*Artikel 10***Allmänna bestämmelser**

1. Medlemsstaternas diplomatiska och konsulära myndigheter ska ha ett nära samarbete och samordna med varandra och med unionen för att säkerställa att icke-företrädde medborgare får skydd i enlighet med artikel 2.

⁽¹⁾ Beslut 96/409/Gusp fattat av företrädarna för regeringarna i Europeiska unionens medlemsstater, församlade i rådet av den 25 juni 1996 om införandet av provisorisk resehandling (EGT L 168, 6.7.1996, s. 4).

2. När en medlemsstat mottar en ansökan om konsulärt skydd från en person som påstår sig vara en icke-företrädd medborgare, eller får uppgift om en icke-företrädd medborgares enskilda nödsituation, enligt förteckningen i artikel 9, ska den utan dröjsmål samråda med utrikesministeriet i den medlemsstat i vilken personen påstår sig vara medborgare eller, i förekommande fall, den medlemsstatens behöriga ambassad eller konsulat, och överlämna all relevant information som finns tillgänglig, inbegripet om den berörda personens identitet, eventuella kostnader för konsulärt skydd och om familjemedlemmar som också kan behöva konsulärt skydd. Förutom i extremt brådskande fall ska detta samråd äga rum innan bistånd ges. Den bistående medlemsstaten ska även underlätta utbytet av information mellan den berörda medborgaren och myndigheterna i den medlemsstat där medborgaren är medborgare.
3. Den medlemsstat där medborgaren är medborgare ska på begäran förse den bistående medlemsstatens utrikesministerium eller behöriga ambassad eller konsulat med all relevant information i det berörda fallet. Den ska också ansvara för all nödvändig kontakt med familjemedlemmar eller andra relevanta personer eller myndigheter.
4. Medlemsstaterna ska underrätta utrikestjänsten via dess säkra webbplats om den eller de berörda kontaktpunkterna vid utrikesministerierna.

Artikel 11

Unionsdelegationernas roll

Unionens delegationer ska ha ett nära samarbete och samordna sina insatser med medlemsstaternas ambassader och konsulat för att bidra till samarbete och samordning lokalt och i krissituationer, särskilt genom att tillhandahålla tillgängligt logistiskt stöd, inklusive kontorsutrymmen och organisatoriska faciliteter, som tillfälliga bostäder för konsulär personal och för insatsgrupper. Unionens delegationer och utrikestjänstens huvudkontor ska också underlätta utbytet av information mellan medlemsstaternas ambassader och konsulat och, vid behov, med lokala myndigheter. Unionens delegationer ska också tillgängliggöra allmän information om det bistånd som icke-företrädda medborgare kan ha rätt till, särskilt om överenskomna praktiska arrangemang, i förekommande fall.

Artikel 12

Lokalt samarbete

Lokala samarbetsmöten ska inbegripa ett regelbundet utbyte av information om frågor som rör icke-företrädda medborgare. Vid dessa möten ska medlemsstaterna vid behov komma överens om de praktiska arrangemang som avses i artikel 7 för att säkerställa att icke-företrädda medborgare faktiskt får skydd i det berörda tredjelandet. Om inte medlemsstaterna har kommit överens om annat, ska ordföranden vara en företrädare för en medlemsstat, i nära samarbete med unionens delegation.

Artikel 13

Krisberedskap och samarbete i krissituationer

1. Den lokala beredskapsplaneringen ska även ta icke-företrädda medborgare i beaktande. Medlemsstater som är representerade i ett tredjeland ska samordna beredskapsplanerna sinsemellan och med unionens delegation, så att icke-företrädda medborgare verkligen erhåller fullt bistånd i krissituationer. De behöriga ambassaderna eller konsulaten ska få tillräcklig information om arrangemangen för krisberedskap och involveras vid behov.
2. Vid en eventuell kris ska unionen och medlemsstaterna bedriva ett nära samarbete för att säkerställa ett väl fungerande bistånd för icke-företrädda medborgare. De ska om möjligt i god tid underrätta varandra om tillgänglig evakueringskapacitet. Medlemsstaterna kan på begäran få stöd av befintliga insatsgrupper på unionsnivå, inklusive experter på det konsulära området, särskilt från medlemsstater som saknar representation.
3. Den ledande staten eller den eller de medlemsstater som samordnar biståndet ska ansvara för att samordna allt bistånd som lämnas till icke-företrädda medborgare, med stöd av övriga berörda medlemsstater, unionens delegation och utrikestjänstens huvudkontor. Medlemsstaterna ska tillhandahålla den ledande staten eller den eller de medlemsstater som samordnar biståndet all relevant information som finns tillgänglig rörande deras icke-företrädda medborgare som befinner sig i landet i en krissituation.

4. Den ledande staten eller den eller de medlemsstater som samordnar biståndet för icke-företrädde medborgare kan i lämpliga fall söka bistånd via sådana instrument som utrikestjänstens strukturer för krishantering och unionens civilskyddsmekanism.

KAPITEL 3

EKONOMISKA FÖRFARANDE

Artikel 14

Allmänna regler

1. Icke-företrädde medborgare ska förbinda sig att till de medlemsstater där de är medborgare återbetala kostnaderna för det konsulära skyddet, på samma villkor som den bistående medlemsstatens medborgare, med användning av standardformuläret i bilaga I. Icke-företrädde medborgare ska åläggas att förbinda sig att endast återbetala sådana kostnader som på samma villkor skulle behöva bäras av den bistående medlemsstatens medborgare.
2. Den bistående medlemsstaten får begära ersättning av kostnaderna som avses i punkt 1 från den icke-företrädde medborgarens hemmedlemsstat, med användning av standardformuläret i bilaga II. Den medlemsstat där den icke-företrädde medborgaren är medborgare ska ersätta dessa kostnader inom en rimlig tidsperiod som inte överskrider 12 månader. Den medlemsstat där den icke-företrädde medborgaren är medborgare får begära att den berörda icke-företrädde medborgaren ersätter dessa kostnader.
3. När det konsulära skydd som vid frihetsberövande lämnas till en icke-företrädde medborgare medför ovanligt höga absolut nödvändiga och berättigade rese-, inkvarterings- eller översättningskostnader för de diplomatiska eller konsulära myndigheterna, får den bistående medlemsstaten begära ersättning av dessa kostnader från den icke-företrädde medborgarens hemmedlemsstat, som ska ersätta kostnaderna inom en rimlig tidsperiod som inte överskrider 12 månader.

Artikel 15

Förenklat förfarande i krissituationer

1. I krissituationer ska den bistående medlemsstaten översända eventuella ansökningar om ersättning för kostnader för bistånd som lämnats till en icke-företrädde medborgare till utrikesministeriet i den medlemsstat där den icke-företrädde medborgaren är medborgare. Den bistående medlemsstaten får begära denna ersättning även om den icke-företrädde medborgaren inte har undertecknat ett åtagande om återbetalning i enlighet med artikel 14.1. Detta ska inte hindra den medlemsstat där den icke-företrädde medborgaren är medborgare från att kräva återbetalning från den berörda icke-företrädde medborgaren på grundval av nationella regler.
2. Den bistående medlemsstaten får begära att den medlemsstat där den icke-företrädde medborgaren är medborgare ersätter dessa kostnader proportionellt, vilket innebär att det fulla värdet av de faktiska kostnader som har uppkommit delas med antalet medborgare som fått bistånd.
3. Om den bistående medlemsstaten har erhållit ekonomiskt stöd genom bistånd från unionens civilskyddsmekanism, ska eventuella bidrag från den medlemsstat där den icke-företrädde medborgaren är medborgare fastställas sedan unionens bidrag dragits av.

KAPITEL 4

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 16

Förmånligare behandling

Medlemsstaterna får införa eller behålla bestämmelser som är förmånligare än detta direktiv så länge de är förenliga härmed.

Artikel 17

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 1 maj 2018.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 18

Upphävande

Beslut 95/553/EG upphävs med verkan från och med den 1 maj 2018.

Artikel 19

Rapportering, utvärdering och översyn

1. Medlemsstaterna ska tillhandahålla kommissionen all relevant information om genomförandet och tillämpningen av detta direktiv. På grundval av den information som tillhandahållits ska kommissionen senast den 1 maj 2021 lämna en rapport om genomförandet och tillämpningen av detta direktiv till Europaparlamentet och rådet.

2. I den rapport som avses i punkt 1 ska kommissionen utvärdera på vilket sätt direktivet har tillämpats och överväga huruvida det finns ett behov av ytterligare åtgärder, inbegripet vid behov ändringar för att anpassa detta direktiv i syfte att ytterligare underlätta utövandet av unionsmedborgarnas rätt till konsulärt skydd.

Artikel 20

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 21

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Luxemburg den 20 april 2015.

På rådets vägnar
F. MOGHERINI
Ordförande

BILAGA I

A. Standardformulär för åtagande om återbetalning av kostnader för konsulärt skydd i händelse av ekonomiskt bistånd

ÅTAGANDE OM ÅTERBETALNING AV KOSTNADER FÖR KONSULÄRT SKYDD
(EKONOMISKT BISTÅND) – (artikel 14.1 i direktiv (EU) 2015/637)

Jag, (fullständigt namn med versaler)

.....
innehavare av pass nr utfärdat i

bekräftar härmed att jag från ambassad/konsulat i

.....
har mottagit ett belopp på

som förskott för betalning av

..... (inklusive eventuella avgifter)

och/eller åtar mig att på anmodan till [den medlemsstat där jag är medborgare] utrikesministerium/regering

i enlighet med den nationella lagstiftningen i den medlemsstaten återbetala det beloppet eller ett belopp motsvarande alla kostnader som betalats för min räkning eller förskottats till mig, inbegripet kostnader som min(a) medföljande familjemedlemmar ådragit sig i (valuta)

enligt gällande växelkurs den dag förskottet beviljades eller kostnaderna betalades.

Min adress (*) (med versaler) (land)

är:

.....

.....

DATUM UNDERSKRIFT

(*) Om du saknar fast adress, var god ange kontaktadress.

B. Standardformulär för åtagande om återbetalning av kostnader för konsulärt skydd i händelse av hemresa

ÅTAGANDE OM ÅTERBETALNING AV KOSTNADER FÖR KONSULÄRT SKYDD
(HEMRESA) – (artikel 14.1 i direktiv (EU) 2015/637)

Jag (fullständigt namn med versaler),

.....

född i (stad) i (land)

den (datum)

innehavare av pass nr utfärdat i

den och id-handling nr och socialförsäkringsnummer/personnummer och behörig myndighet (om tillämpligt/i förekommande fall)

åtar mig härmed att på anmodan av

... regering, och i enlighet med lagstiftningen i den medlemsstaten, återbetala ett belopp motsvarande alla kostnader som betalats för min räkning eller förskottats till mig av den konsulära tjänsteman som representerar regering i

för eller i samband med hemresa till

för mig själv och eventuella medföljande familjemedlemmar, och att betala alla tillämpliga konsulära avgifter som kan komma att uttas i samband med denna hemresa.

Det rör sig om:

i) (*) Biljettkostnader

Uppehälle

Övrigt

MINUS egna bidrag

KONSULÄRA AVGIFTER:

Avgift i samband med hemresa

Handläggningsavgift

Passavgift/avgift för utfärdande av provisoriska resehandlingar

(... timmar till en kostnad av ... per timme)

ii) (*) Alla belopp som betalats för min räkning för att täcka kostnaderna för eller i samband med hemresa för mig och eventuella medföljande familjemedlemmar, och som inte kan fastställas vid den tidpunkt då detta åtagande om återbetalning undertecknas av mig.

Min adress (**) (med versaler) (land)

är:

.....

.....

DATUM UNDERSKRIFT

(*) Stryk det som inte är relevant: Varje strykning ska paraferas i marginalen av den konsulära tjänstemannen och den sökande.

(**) Om du saknar fast adress, var god ange kontaktadress.

BILAGA II

Formulär för ansökan om ersättning

ANSÖKAN OM ERSÄTTNING (artikel 14.2 och 14.3 i direktiv (EU) 2015/637)

1. Ansökande medlemsstats ambassad eller konsulat
2. Den behöriga ambassad eller det behöriga konsulat eller utrikesministerium i den medlemsstat, där den bistådda medborgaren är medborgare
3. Uppgifter om händelsen
(datum, plats)
4. Uppgifter om den medborgare som fått bistånd (bifogas separat)

Fullständigt namn	Födelseort och födelsedatum	Typ av resehandling och resehandlingens nummer	Typ av bistånd som har tillhandahållits	Kostnader
-------------------	-----------------------------	--	---	-----------

5. Totala kostnader
 6. Bankkonto för ersättning av kostnader
 7. Bilaga: åtagande om återbetalning (om tillämpligt)
-